

**TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI VE
EŞİTLİK KURUMU**

**SAMSUN EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ VE JANDARMA
KOMUTANLIĞI NEZARETHANELERİ
ZİYARETİ (Rapor No: 2018 / 15)**

(Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu’nun 2018 / 107 sayılı kararında oybirliği ile kabul edilmiştir.)

ARALIK 2018

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	iii
GİRİŞ.....	1
I. YASAL DAYANAK VE GÖREV EMRİ.....	1
II. ZİYARET HEYETİ.....	1
III. ZİYARET YÖNTEMİ.....	1
IV. İLGİLİ ULUSLARARASI VE ULUSAL NORMLAR.....	2
V. NEZARETHANELERDE YAPILAN İNCELEMELER.....	2
a. SAMSUN EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ NEZARETHANELERİ.....	2
a.1. Samsun İl Emniyet Müdürlüğü.....	2
a.2. Çocuk Şube Müdürlüğü.....	4
a.3. 19 Mayıs İlçe Emniyet Müdürlüğü (Dış İlçe).....	6
a.4. Irmak Polis Merkezi Amirliği.....	7
b. SAMSUN JANDARMA KOMUTANLIĞI NEZARETHANELERİ.....	8
b.1. Tekkeköy Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri.....	8
b.2. Jandarma İl Komutanlığı Nezarethaneleri.....	9
b.3. 19 Mayıs İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri.....	10
VI. TAVSİYELER.....	11

KISALTMALAR

BM	: Birleşmiş Milletler
CAT	: Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
CPT	: Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
m	: Metre
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya
ÖYB	: Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Kuralları
TİHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

GİRİŞ

1. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) tarafından Samsun il ve ilçe Emniyet Müdürlüğü ve Jandarma Komutanlığı nezarethaneleri izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

I. YASAL DAYANAK VE GÖREV EMRİ

2. 28.01.2014 tarihli ve 28896 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’ne Ek İhtiyari Protokol (OPCAT)”;
- sözleşmeye taraf ülkelerin işkence ve kötü muamele ile mücadele amacıyla her türlü alıkonulma mekânlarını ziyaret etmeye yetkili bir Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM) kurması gerekliliğini hüküm altına almaktadır. TİHEK; kuruluş kanunu olan 6701 sayılı Kanun’un 9 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının (1) bendiyle OPCAT hükümleri çerçevesinde, UÖM olarak görev yapmaktadır. Bu çerçevede aynı maddenin (j) bendinde kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir.
3. Bu görevin ifası kapsamında, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun ziyaretlerin hangi sıklıkla gerçekleştirileceğine ilişkin 2018-07 numaralı kararı ve 27.07.2018 tarihli TİHEK Başkanlık Oluru üzerine, 03.08.2018 tarihinde Samsun İl ve İlçe Emniyet Müdürlüğü nezarethaneleri ile Samsun İl ve İlçe Jandarma Komutanlığı nezarethanelerine habersiz ziyaret düzenlemiştir.

II. ZİYARET HEYETİ

4. Ziyaret heyetinde Başkan Yardımcısı Selahattin DOĞAN, Hâkim Gülden DEMİREL KAYMAZ, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları Çiğdem ÇELİK, Ertuğrul YAZAR ve Merve SİSLİ yer almıştır.

III. ZİYARET YÖNTEMİ

5. Ziyaret heyeti Samsun il sınırları içinde yer alan Emniyet Müdürlüğü ve Jandarma Komutanlığı bünyesindeki çeşitli nezarethaneleri ziyaret etmiş, buralarda yetkililerle görüşmüş ve yerinde incelemelerde bulunmuştur.

IV. İLGİLİ ULUSLARARASI VE ULUSAL NORMLAR

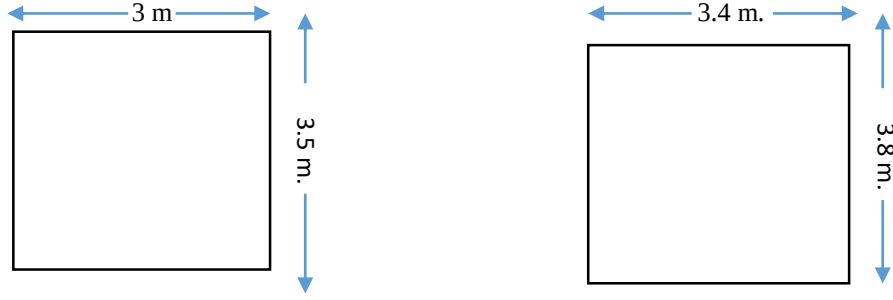
6. Standartların belirlenmesinde, başta İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Birleşmiş Milletler (BM) İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme (CAT) ve bu Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokol (OPCAT), BM Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi, BM Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme, BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, Avrupa İşkencenin ve İnsanlık dışı veya Onur kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Sözleşmesi ve bu Sözleşme ile kurulan Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (CPT) Standartları ve Genel Raporları, BM Herhangi Bir Biçimde Tutulan veya Hapsedilen Kişilerin Korunması için Prensipler Bütünü, BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, BM Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Kuralları (ÖYB (Havana) Kuralları), Avrupa İnsan Haklar Mahkemesi içtihatları ile başta Türkiye Cumhuriyeti Anayasası olmak üzere ceza ve ceza infaz hukukuna ilişkin ilgili diğer kanun, tüzük ve yönetmelikler esas alınmıştır.

V. NEZARETHANELERDE YAPILAN İNCELEMELER

a. SAMSUN EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ NEZARETHANELERİ

a.1. Samsun İl Emniyet Müdürlüğü

7. İl Emniyet Müdürlüğü, yeni inşa edilmiş bir binada bulunmakta olup bünyesinde Asayiş, Narkotik Suçlarla Mücadele, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele (KOM) ve Terörle Mücadele (TEM) şube müdürlüklerinin nezarethanelerini barındırmaktadır. KOM Şube Müdürlüğü, genel nezarethane olarak ifade edilen Asayiş Şube Müdürlüğü nezarethanelerini kullanmaktadır. Asayiş Şube Müdürlüğü nezarethaneleri 1., Narkotik Şube Müdürlüğü nezarethaneleri 2., TEM Şube Müdürlüğü nezarethaneleri 4., genel nezarethaneler ise -1. katta bulunmaktadır.
8. Nezarethanelerde bulunan üst arama odası, teşhis odası, güvenlik ve nezarethane büro amirliği odası, mülakat ve ifade alma odası, tuvalet ve banyolar ile avukatla görüşme odaları incelenmiştir.
9. Genel nezarethane olarak kullanılanların dışında bütün şubelerin nezarethanelerinin krokileri aynı olup bunların her birinde 2 adet nezarethane yer almaktadır. Nezarethanelerin boyutları aşağıdaki gibidir:

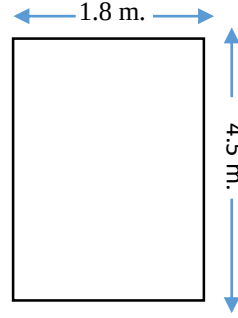
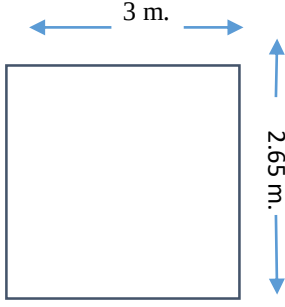

10. Binanın yeni olması nedeniyle nezarethanelerin fiziksel koşulları genel olarak oldukça iyi durumdadır. Yüksek tavanlı nezarethaneler genel olarak ferahdır.
11. Bütün nezarethanelerde doğal ışık bulunmaktadır. Doğal ışık, katlarda bulunan nezarethaneler için nezarethane dışındaki pencere ile sağlanırken -1. katta, nezarethane içindeki pencereler vasıtasıyla sağlanmaktadır. Tüm pencerelerde kilitli, hava alabilen, delikli demir örgüler ile güvenlik sağlanmaktadır.
12. Nezarethanelerde havalandırma sistemi bulunmamakta, havalandırma pencereler vasıtasıyla sağlanmaktadır.
13. Ziyaretin gerçekleştirildiği mevsim itibariyle nezarethanelerde doğal ışık ve havalandırma yeterlidir. Bununla birlikte; en fazla nezarethanenin bulunduğu -1. kattaki 6 adet nezarethanenin yer aldığı Asayiş Şube Müdürlüğüne ait bölümde doğal aydınlatma ve havalandırma için nezarethanelerin içindeki pencereler kullanılmakta, havalandırma sistemi bulunmamaktadır. Söz konusu bölüme girildiğinde bir rutubet kokusu duyulmaktadır. Nezarethanelerin -1. katta yer alması, rutubetli olması ve Samsun ilinin iklim şartları göz önünde bulundurulduğunda en çok kullanılan bu bölümün havalandırma sistemine ihtiyaç duyulabileceği değerlendirilmiştir.
14. Bütün nezarethanelerde yeteri kadar sabit ve yumuşak döşemeli bank bulunmaktadır. Bankların üzerinde battaniyelerin bulunduğu görülmüştür. Ancak battaniyelerden kiminin kirli olduğu, kullanım sonrası temizlenmediği ve kötü koktuğu gözlemlenmiştir.
15. Tuvalet ve banyoların temiz durumda olduğu görülmüştür. Ancak engelliler için tutamaç bulunmadığı tespit edilmiştir.
16. TEM Şube Müdürlüğü nezarethanelerinin hijyen koşulları bakımından yetersiz olduğu görülmüştür. Ancak özellikle göz altına alınanlarda uyuz sorunu bulunduğundan her gözaltı sonrası nezarethanelerin ve battaniyelerin dezenfekte edildiği ve ilaçlatıldığı ve 5 gün süreyle nezarethanelerin kullanılmadığı ifade edilmiştir.

17. Yemekler polis evinden gelmektedir. İçme suyu ise pet şişelerde verilmektedir.
18. Acil sağlık durumlarında 112 Acil Servis aranmakta ve ilk müdahale sağlık personeli tarafından yapılmaktadır. Düzenli ilaç kullananların ise rapor göstermesi durumunda ilaçları görevli polis memurları tarafından verilmektedir.
19. Nezarethanelerde seccade bulunmaktadır.
20. Bütün şubelerin nezarethanelerinde standartlara uygun teşhis odası ve avukatla görüşme odası bulunmaktadır. Ayrıca içinde bir dolap bulunan arama odası da yer almaktadır.
21. Nezarethanelerde aynı cinsiyetten kişiler tutulmadığı, tutulanların farklı cinsiyette olduğu veya aralarında hasımlık ya da çıkar çatışması bulunduğu durumlarda tutulanların farklı nezarethanelere yerleştirildiği ifade edilmiştir.
22. Nezarethaneler kamera ile izlenmektedir. Kameraların çalışır durumda olup olmadığı kontrol edilmiş ve çalışır durumda oldukları görülmüştür.
23. Nezarethane kayıt defteri ziyaret heyeti tarafından incelenmiş ve kayıtların düzenli olduğu, defterin görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından da incelendiği, kayıtlarda herhangi bir eksiklik olmadığı ve gözaltı süreleri dâhil tüm bilgilerin anlaşılır olduğu görülmüştür.
24. Ziyaret sırasında hiçbir nezarethanede tutulan kişi bulunmadığı görülmüştür. Nezarethane kayıt defterleri ziyaret tarih ve saati itibarıyla incelendiğinde gözaltında ve nezarethanede kimsenin bulunmadığı teyit edilmiştir.

a.2. Çocuk Şube Müdürlüğü

25. Şubede 3 farklı büro amirliğinin bulunduğu ve büroların aktif olarak kullanıldığı görülmüştür. Bunlar; Adli İşlemler Büro Amirliği, Kayıp Çocuklar Büro Amirliği ve Suç Önleme Büro Amirliğidir.
26. Şubede 3 adet nezarethane bulunmaktadır. Nezarethaneler -1. katta yer almaktadır. Nezarethanelerin boyutları aşağıdaki gibidir:

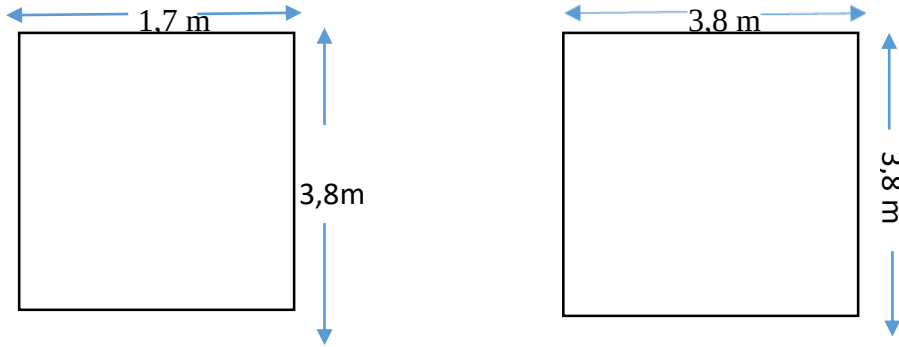

27. Nezarethanelerden birinin genelde boş olduğu ve Asayiş Şube Müdürlüğü tarafından kullanıldığı, iki nezarethanenin çocuk şube müdürlüğü için yeterli olduğu ifade edilmiştir.
28. Nezarethanelerde doğal aydınlatma için pencere bulunmaktadır. Ancak nezarethanelerden birinin doğal ışığının yeterli olmadığı görülmüştür.
29. Kalorifer petekleriyle sağlanan ısınmanın kış aylarında yeterli olup olmadığı sorulmuş ve kışın nezarethanelerin “biraz serin” olduğu ifade edilmiştir.
30. Duvarlarda rutubetten dökülme olduğu görülmüştür.
31. Tuvalet ve banyo nezarethanelerin dışında yer almaktadır. Ancak banyoda duş başlığı bulunmamaktadır. Duş başlığının güvenlik gerekçesiyle kaldırıldığı, ihtiyaç duyulduğu takdirde kova verildiği ifade edilmiştir.
32. Şubede bir sosyal hizmet uzmanı görev yapmaktadır. Sosyal hizmet uzmanı, suçla sürüklenen çocuklar için ASPB ile ortak çalışıldığını ifade etmiştir.
33. Nezarethanelerde yeteri kadar sabit ve yumuşak döşemeli bank bulunmaktadır.
34. Şubede “Emniyet Müdürlüğü Nezarethane Talimatnamesi” ile Türkçe dili de dâhil olmak üzere 5 farklı dilde İçişleri Bakanlığının “Yakalama ve Gözaltına Alma Tutanağı, Şüpheli ve Sanık Hakları Formu” benzer şekilde duvarda görünür bir şekilde yer almaktadır.
35. İfade alma sırasında kamera kaydı yapılamadığı, kamera alımı için ihale yapıldığı ancak kameraların halen takılmadığı ifade edilmiştir. Bununla birlikte, ziyaret sonrasında yeni kamera sisteminin kurulmasına ilişkin süreci takip etmek amacıyla Samsun İl Emniyet Müdürlüğü ile yapılan yazışmalar neticesinde ihaleye ilişkin ödeneğin tahsis edildiği ve 2019 yılının ilk 6 ayı içerisinde kamera sisteminin faaliyete geçirileceğinin öngörüldüğü bilgisi edinilmiştir. Ayrıca, ziyaret sırasında 8 kameranın aktif olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

36. Nezarethane kayıt defteri ziyaret heyeti tarafından incelenmiş ve kayıtların düzenli olduğu, defterin görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından da incelendiği, kayıtlarda herhangi bir eksiklik olmadığı ve gözaltı süreleri dâhil tüm bilgilerin anlaşılır olduğu görülmüştür.
37. Ziyaret sırasında tutulan çocuk bulunmadığı görülmüştür. Nezarethane kayıt defterleri ziyaret tarih ve saati itibarıyla incelendiğinde gözaltında ve nezarethanede kimsenin bulunmadığı teyit edilmiştir.

a.3. 19 Mayıs İlçe Emniyet Müdürlüğü (Dış İlçe)

38. Şubede biri büyük diğeri küçük 2 adet nezarethane bulunmakta olup nezarethaneler -1. katta yer almaktadır. Nezarethane içerisinde yer alan teşhis ve mülakat odası, tuvalet, banyo ve avukat görüşme odaları incelenmiştir.
39. Nezarethanelerin büyüklükleri yaklaşık olarak aşağıdaki gibidir:

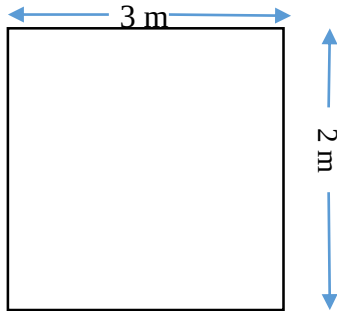

40. Terör gibi ciddi suçlar hariç emniyet nezarethanelerinde gece kimsenin tutulmadığı, yakalama ve gözaltı süreçlerinin genellikle gündüz yapıldığı ifade edilmiştir.
41. Nezarethanelerin fiziksel koşullarının genel olarak iyi durumda olduğu görülmüştür.
42. Nezarethanede doğal ışık olmayıp yapay dolaylı ışıklandırma bulunmaktadır.
43. 2 adet yeterli büyüklükte kalorifer vardır.
44. Nezarethanelerde yeteri kadar ahşap oturak bulunmaktadır.
45. Şubede standartlara uygun teşhis odası ile avukatla görüşme odası bulunmaktadır.
46. Nezarethanelerin girişinde ağır bir koku bulunduğu tespit edilmiş, yetkililer tarafından kokunun kalorifer kazanından geliyor olabileceği ifade edilmiştir.
47. Tuvalet ve banyo nezarethane dışında olup bunlara basamakla çıkılmaktadır. Klozet ve duş teknesinin genel olarak temiz olduğu görülmüştür. Ancak tuvalette ağır bir koku bulunmaktadır.

48. Nezarethaneler kamera ile izlenmektedir. 3 adet kamera bulunmaktadır. Kameralar 24 saat aralıksız kayıt yapabilmekte, gerçekleşen kayıtlar 30 gün süre ile muhafaza edilebilmektedir. Kameraların çalışır durumda olup olmadığı kontrol edilmiş ve çalışır durumda oldukları görülmüştür.
49. Nezarethane kayıt defteri ziyaret heyeti tarafından incelenmiş ve kayıtların düzenli olduğu, defterin görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından da incelendiği, kayıtlarda herhangi bir eksiklik olmadığı ve gözaltı süreleri dâhil tüm bilgilerin anlaşılır olduğu görülmüştür.
50. Ziyaret sırasında tutulan kişi bulunmadığı görülmüştür. Nezarethane kayıt defterleri ziyaret tarih ve saati itibariyle incelendiğinde gözaltında ve nezarethanede kimsenin bulunmadığı teyit edilmiştir.

a.4. Irmak Polis Merkezi Amirliği

51. Merkezde 1 adet nezarethane bulunmaktadır. Avukat görüşme, nezarethane ve ifade alma odaları incelenmiştir. Ziyaret sırasında nezarethanede tutulan kimse bulunmamaktadır.
52. Nezarethane giriş katta olup boyutu aşağıdaki gibidir:

53. Nezarethanede pencere ve doğal ışık ile dolaylı yapay aydınlatma mevcuttur.
54. Nezarethanelerde yeteri kadar sabit ve yumuşak döşemeli bank ile 3 adet battaniye bulunmaktadır.
55. Nezarethanenin tuvaletinin temiz olmadığı, tuvalet kâğıdı ve sabunun bulunmadığı görülmüştür.
56. Standartlara uygun, ses geçirmeyen avukatla görüşme odası bulunmaktadır.
57. Gözaltına alınan kişinin kadın olması durumunda ilgili kişinin il karakoluna gönderildiği ifade edilmiştir.

58. Nezarethaneler 2 adet kamera ile izlenmektedir. Kameraların çalışır durumda olup olmadığı kontrol edilmiş ve çalışır durumda oldukları görülmüştür. Kameralar 24 saat aralıksız kayıt yapabilmekte, kayıtlar 30 gün süre ile muhafaza edilebilmektedir.
59. Nezarethane kayıt defteri ziyaret heyeti tarafından incelenmiş ve kayıtların düzenli olduğu, defterin görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından da incelendiği, kayıtlarda herhangi bir eksiklik olmadığı ve gözaltı süreleri dâhil tüm bilgilerin anlaşılır olduğu görülmüştür.
60. Ziyaret sırasında tutulan kişi bulunmadığı görülmüştür. Nezarethane kayıt defterleri ziyaret tarih ve saati itibarıyla incelendiğinde gözaltında ve nezarethanede kimsenin bulunmadığı teyit edilmiştir.

b. SAMSUN JANDARMA KOMUTANLIĞI NEZARETHANELERİ

b.1. Tekkeköy Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri

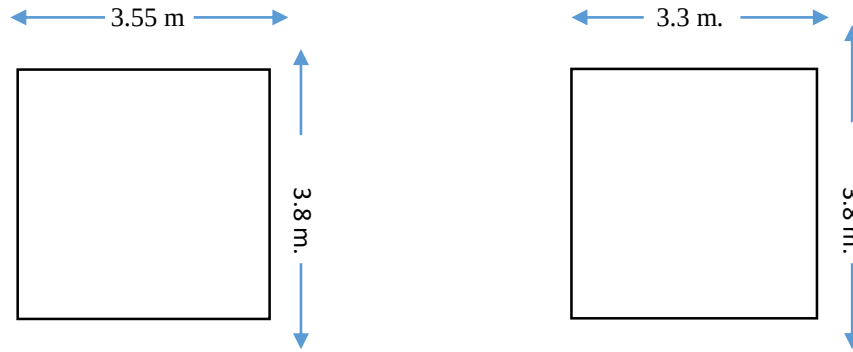
61. Komutanlıkta yer alan nezarethaneler, çevrede bulunan 43 köy tarafından kullanılmaktadır.
62. Nezarethaneler bodrum katta yer almakta olup biri kadın diğeri erkek için olmak üzere 2 adet nezarethane bulunmaktadır. Kadın ve erkek nezarethaneleri aynı yerdedir.
63. Nezarethanelerde doğal ışık zayıftır.
64. Nezarethanelerde yapay dolaylı ışıklandırma bulunmaktadır.
65. Banyo ve tuvalet nezarethanelerin içinde bulunmakla birlikte yarım duvar vasıtasıyla mahremiyet sağlanmıştır.
66. Nezarethaneler içerisindeki musluk suyunun içilebilir olduğunu belirten ve gerekli ölçümleri gösteren okunabilir yazı lavaboların üzerine asılmıştır. Nezarethanede tutulanların yemeklerinin Jandarma için belirlenen iâşe ile hazırlanan yemeklerden verildiği ifade edilmiştir.
67. Acil sağlık durumlarında ilk yardım eğitimi alan jandarmaların müdahalede bulunabildiği ancak her durumda 112 Acil Servise haber verildiği ifade edilmiştir.
68. Komutanlıkta avukat görüşme odası bulunmamakta, ancak ifade alma odası bulunmaktadır. İfade alma odasında kamera bulunduğu görülmüştür.
69. Nezarethaneler kamera ile izlenmektedir. Kameraların çalışır durumda olup olmadığı kontrol edilmiş ve çalışır durumda oldukları görülmüştür. Nezarethanelerde, her nezarethaneden görülecek şekilde nezarethanelerin kamera ile izlendiğine ilişkin olarak

duvarlara bilgilendirme yazısı asılmıştır. Nezarethanede bulunan kameraların kayıtlarının bir ay saklandığı ifade edilmiştir.

70. Nezarethane kayıt defteri ziyaret heyeti tarafından incelenmiş ve kayıtların düzenli olduğu, defterin görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından da incelendiği, kayıtlarda herhangi bir eksiklik olmadığı ve gözaltı süreleri dâhil tüm bilgilerin anlaşılır olduğu görülmüştür.
71. Ziyaret sırasında tutulan kişi bulunmadığı görülmüştür. Nezarethane kayıt defterleri ziyaret tarih ve saati itibariyle incelendiğinde gözaltında ve nezarethanede kimsenin bulunmadığı teyit edilmiştir.

b.2. Jandarma İl Komutanlığı Nezarethaneleri

72. Canik, İlkadım ve Atakum ilçeleri için aynı nezarethaneler kullanılmaktadır. Nezarethanelerin yetersiz kalması durumunda İl Emniyet Müdürlüğüne haber verilmekte ve İl Emniyet Müdürlüğüne nezarethaneleri kullanılmaktadır.
73. Nezarethaneler, merkezi binanın dışında, müstakil küçük bir binada yer almaktadır. Binanın tavanı yüksek ve duvarları beyaz boyalı olup nezarethaneler ferahtır.
74. Biri kadın diğeri erkek için olmak üzere 2 adet nezarethane bulunmakta olup boyutları aşağıdaki gibidir:

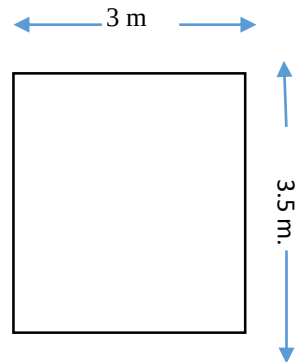
75. Nezarethanelerde pencere bulunmaktadır ve doğal aydınlatma yeterli düzeydedir.
76. Nezarethanelerde yapay dolaylı ışıklandırma da bulunmaktadır.
77. Nezarethanelerde yeteri kadar sabit ve yumuşak döşemeli bank bulunmaktadır.
78. Acil sağlık durumları için 112 Acil Servis aranmaktadır.
79. Duş ve tuvalet nezarethanelerin içinde kapısı bulunan ayrı bir oda olarak düzenlenmiştir. Tuvalet ve banyoları kullanabilmek için yüksek bir basamak çıkmak gerekmektedir. Yetkililerden, engelli bir kişinin nezarethaneye gelip gelmediği sorulmuş ve hiç gelmediği,

ancak engelli bir kişinin nezarethanede tek başına ihtiyaçlarını karşılaması mümkün olmadığından böyle bir durumda kişinin bir asker eşliğinde odalardan birinde tutulacağı ifade edilmiştir.

80. Nezarethaneler kamera ile izlenmektedir. Kameraların çalışır durumda olup olmadığı kontrol edilmiş ve çalışır durumda oldukları görülmüştür. Kameralar 24 saat aralıksız kayıt yapabilmekte, kayıtlar 30 gün süre ile muhafaza edilebilmektedir. Nezarethanelerde, her nezarethaneden görülecek şekilde nezarethanelerin kamera ile izlendiğine ilişkin olarak duvarlara bilgilendirme yazısı asılmıştır.
81. Nezarethane kayıt defteri ziyaret heyeti tarafından incelenmiş ve kayıtların düzenli olduğu, defterin görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından da incelendiği, kayıtlarda herhangi bir eksiklik olmadığı ve gözaltı süreleri dâhil tüm bilgilerin anlaşılır olduğu görülmüştür.
82. Ziyaret sırasında tutulan kişi bulunmadığı görülmüştür. Nezarethane kayıt defterleri ziyaret tarih ve saati itibarıyla incelendiğinde gözaltında ve nezarethanede kimsenin bulunmadığı teyit edilmiştir.

b.3. 19 Mayıs İlçe Jandarma Komutanlığı Nezarethaneleri

83. 19 Mayıs İlçe Jandarma Komutanlığında 1 adet nezarethane bulunmaktadır. Nezarethane bodrum katta yer almaktadır.
84. Nezarethane 1 kişi kapasitelidir. Bu nedenle, birden fazla kişi gözaltına alındığı takdirde tutulanların savcılıkla görüşülerek İl Emniyet Müdürlüğü nezarethanelerine götürüldükleri ifade edilmiştir.
85. Nezarethanenin içinde bulunan tuvalet hariç nezarethanenin boyutları aşağıdaki gibidir:

86. Nezarethanelerin bodrum katta olması ve Samsun'un iklim şartları nedeniyle tavanın rutubetli olduğu gözlemlenmiştir. Bununla birlikte nezarethanelerin havalandırmasının yetersiz olmadığı gözlemlenmiştir.
87. Banyo ve tuvalet nezarethanesinin içinde olup bir duvarla ayrılmıştır. Banyoya ulaşmak için basamak kullanmak gerekmektedir.
88. Yemeklerin öğretmenevinden geldiği, ancak tutulanların öğretmenevinden gelen yemeği yemek istemedikleri durumlarda dışarıdan yemek getirildiği belirtilmiştir.
89. Acil sağlık durumları için 112 Acil Servis aranmaktadır.
90. Nezarethaneler kamera ile izlenmektedir. Biri nezarethane içerisini diğeri ise koridoru gösteren 2 adet kamera bulunmaktadır. Kameralar 24 saat aralıksız kayıt yapabilmekte, gerçekleşen kayıtlar 30 gün süreli muhafaza edilebilmektedir. Kameraların çalışır durumda olup olmadığı kontrol edilmiş ve çalışır durumda oldukları görülmüştür. Nezarethanelerde, her nezarethanedeki görülecek şekilde nezarethanelerin kamera ile izlendiğine ilişkin olarak duvarlara bilgilendirme yazısı asılmıştır.
91. Nezarethane kayıt defteri ziyaret heyeti tarafından incelenmiş ve kayıtların düzenli olduğu, defterin görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından da incelendiği, kayıtlarda herhangi bir eksiklik olmadığı ve gözaltı süreleri dâhil tüm bilgilerin anlaşılır olduğu görülmüştür.
92. Ziyaret sırasında tutulan kişi bulunmadığı görülmüştür. Nezarethane kayıt defterleri ziyaret tarih ve saati itibarıyla incelendiğinde gözaltında ve nezarethanede kimsenin bulunmadığı teyit edilmiştir.

VI. TAVSİYELER

93. Jandarma Genel Komutanlığı tarafından, nezarethane ve koridorlara kapalı devre kamera sisteminin kurulması halinde nezarethanedeki kişiler tarafından kolayca görülebilecek noktalara nezarethanesinin kamerayla kontrol edildiğine dair uyarı talimatları asılması gerektiği değerlendirilmiş ve bu doğrultuda tüm Jandarma nezarethanelerinde, her nezarethanedeki görülecek şekilde, nezarethanelerin kamera ile izlendiğine ilişkin olarak duvara yazı asılarak tutulanlar kamera ile izlendiklerine dair bilgilendirilmiştir. Benzer uygulamanın, Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesindeki nezarethanelerde de yaygınlaştırılması gerekmektedir.

94. Samsun İl Emniyet Müdürlüğü -1. katta bulunan ve 6 adet nezarethanenin yer aldığı Asayiş Şube Müdürlüğüne ait bölümde havalandırma için nezarethanelerin içindeki pencereler kullanılmaktadır. Ancak -1. katın rutubetli olması ve Samsun ilinin iklim şartları göz önünde bulundurulduğunda binanın bu bölümü için havalandırma sistemi kurulmasının gözden geçirilebileceği değerlendirilmektedir.
95. Samsun İl Emniyet Müdürlüğü nezarethanelerinde genel olarak yeterli düzeyde yapay aydınlatma bulunduğu, ancak hâlihazırda yeterli aydınlatmanın bulunduğu Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğüne nezarethanesinde düşük ışık seviyesine sahip yapay aydınlatmanın sonradan eklendiği görülmüştür. Özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin tutulma koşullarının ilgili standartlara uyumu açısından söz konusu düşük seviyeli yapay aydınlatmanın kullanılmasının uygun olmadığı değerlendirilmektedir.
96. BM Engelli Haklarına İlişkin Sözleşmenin “Kişi özgürlüğü ve güvenliği” başlıklı 14 üncü maddesinin ikinci fıkrasında “Taraf Devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dâhil olmak üzere Sözleşme'nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar.” denilmekte, Sözleşmenin 2 nci maddesinde ise makul düzenlemenin, engellilerin insan haklarını ve temel özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve düzenlemeleri ifade ettiği belirtilmiştir. Bu doğrultuda, banyo ve tuvaletlerinde tutamaç bulunmayan nezarethanelerin, özgürlüğünden alıkonulan engelli bireylerin insan onuruna yakışır bir şekilde tutulması için makul düzenlemeler yapmaları gerekmektedir.
97. Benzer şekilde, tuvalet ve banyolarına yüksek bir basamakla çıkılan Jandarma İl Komutanlığı nezarethaneleri ile 19 Mayıs İlçe Emniyet Müdürlüğü nezarethanelerinde söz konusu Sözleşme hükümleri gözetilerek seyyar rampa kullanılması veya kalıcı bir rampa yapılması gibi seçeneklerin değerlendirilmesi gerekmektedir.
98. Samsun İl Emniyeti Çocuk Şube Müdürlüğü nezarethanelerinde duvarlarda rutubetten dökülme olduğu görülmüştür. Söz konusu duvarların boya ve sıvasının yenilenmesi gerekmektedir.

99. 19 Mayıs İlçe Emniyet Müdürlüğü nezarethanelerinin girişinde ağır bir koku bulunduğu tespit edilmiş, yetkililer tarafından kokunun kalorifer kazanından geliyor olabileceği ifade edilmiştir. Keza, tuvalette de ağır bir koku olduğu tespit edilmiştir. Kokuların kaynaklarının kesin olarak tespit edilerek sorunun giderilmesi gerekmektedir.
100. Irmak Polis Merkezi Amirliğinde tuvaletin yeterince temiz olmadığı, tuvalet kâğıdı ve sabunun bulunmadığı görülmüştür. Nezarethanelerde temizlik ve hijyenin tam olarak sağlanması bakımından bu hususa dikkat edilmesi gerekmektedir.
101. Tekkeköy Jandarma Komutanlığı nezarethanesinde doğal ışığın zayıf olduğu görülmüştür. Nezarethanenin, doğal ışığın yeterli düzeyde olduğu bir alana taşınması hususunun değerlendirilmesi gerekmektedir.
102. Ziyaretler sırasında kimi battaniyelerin yeterince temiz olmadığı görülmüştür. Battaniyelerin, koku oluşmaması için periyodik olarak, ayrıca mutlaka her kullanımdan sonra yıkanmaları gerekmektedir.
103. Kurumumuzun Konya Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri Ziyaretine ilişkin 2018/10 No.lu Raporunda Çocuk Şube Müdürlüğüne gelen çocuklara oyuncak verilmesi gibi olumlu uygulamaların yaygınlaştırılması gerektiğinin değerlendirildiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda, gerek Samsun Emniyeti Çocuk Şube Müdürlüğünde gerek diğer il ve ilçelerdeki çocuk şube müdürlüklerinde benzer uygulamaların yanı sıra, BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında da yer verilen bir ilke olan “çocuğun üstün menfaati” ilkesini gözeten diğer çeşitli uygulamaları geliştirmek ve yaygınlaştırmak üzere, projeler oluşturulabileceği değerlendirilmektedir.

Güliden DEMİREL KAYMAZ

Hâkim

Çiğdem ÇELİK

Uzman

Ertuğrul YAZAR

Uzman

Merve SİSLİ

Uzman